

Wstęp

Celem opracowania jest analiza związków, jakie zachodzą między wdrożeniem Międzynarodowych Standardów Rachunkowości/Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSR/MSSF) i jakością informacji generowanych przez sprawozdawczość finansową oraz procesami kształtowania wyników bilansowych spółek wskutek stosowania narzędzi polityki bilansowej. Wdrożenie MSR/MSSF stanowi ważną zmianę systemową w sprawozdawczości finansowej w Polsce. Implementacja MSR/MSSF jest krytykowana przez część przedstawicieli praktyki gospodarczej oraz środowisk naukowych. Powoduje to konieczność badań nad tą problematyką. W ramach pracy autorzy zamierzają odpowiedzieć na następujące pytania:

1. Czy istotne są różnice jakości raportowanych wyników bilansowych oraz rozmiarów kształtowania wyników bilansowych w przekroju podmiotów stosujących MSSF oraz Ustawę o rachunkowości?
2. Czy stosowanie ważniejszych narzędzi polityki bilansowej z punktu widzenia wpływu na wyniki bilansowe różni się w przypadku podmiotów sporządzających sprawozdania według MSSF oraz według regulacji krajowych?

W badaniu stosuje się różne metody badawcze, zależnie od etapu badania.

W **rozdziale 1** analizowano koncepcje kształtowania wyniku bilansowego opisane w literaturze przedmiotu, możliwe cele tego procesu oraz jego instrumenty (w szczególności wygładzanie zysków, „wielką kąpiel”, klasyfikację operacji wynikowych).

Rozdział 2 stanowi porównawczą analizę rozwiązań zawartych w Ustawie o rachunkowości i Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej, które są związane z możliwością kształtowania wyników bilansowych. W pierwszej części rozdziału opisano zasady stosowania MSR/MSSF w Polsce, wskazano podmioty zobowiązane i uprawnione do sporządzania sprawozdań finansowych na ich podstawie. Następnie w sposób syntetyczny nakreślono podstawowe obszary różnic występujących między polskim i międzynarodowym prawem bilansowym. Skupiono się na zasadach klasyfikacji składników sprawozdania, ich wycenie, prezentacji w sprawozdaniu finansowym. Wskazano też różnice w obszarze konsolidacji sprawozdań finansowych. Zasadniczą część tego rozdziału poświęcono charakterystyce wybranych instrumentów kształtowania wyników bilansowych przez jednostki stosujące Ustawę o rachunkowości i MSR/MSSF. Przeprowadzono ją na podstawie stosownych norm prawnych.

W opracowaniu opisano możliwości kształtowania wyników bilansowych przez wybór odpowiednich metod wyceny operacyjnych aktywów trwałych, elementów kapitału obrotowego i inwestycji.

W **rozdziale 3** przeprowadzono analizę podstawowego nurtu metodycznego pomiaru procesów kształtowania wyników bilansowych, tj. estymację nieuznaniowych i uznaniowych zmian niepieniężnych aktywów obrotowych netto. Przedstawiono zarys historyczny rozwoju tej metodyki oraz oceniono jej główne odmiany. Sformułowano postulaty pod kątem konstrukcji modeli nieuznaniowych zmian niepieniężnych aktywów obrotowych netto oraz oceniono alternatywne podejścia estymacji zmian nieuznaniowych na podstawie badań empirycznych.

W **rozdziale 4** przedstawiono wyniki badań ankietowych dotyczących postrzeganej intensywności stosowania wybranych instrumentów kształtowania wyników bilansowych. Analizowano w szczególności czynniki związane intensywnością stosowania ważniejszych instrumentów kształtowania wyników bilansowych.

W **rozdziale 5** przeprowadzono analizę związku wdrożenia MSR/MSSF z kształtowaniem wyników bilansowych podmiotów sprawozdawczych na podstawie prób z czterech populacji obserwacji: obserwacji pochodzących ze sprawozdań finansowych sporządzonych zgodnie z MSR/MSSF od 2005 r., obserwacji pochodzących ze sprawozdań finansowych opracowanych zgodnie z Ustawą o rachunkowości (UoR) od 2005 r., obserwacji pochodzących ze sprawozdań finansowych sporządzonych według UoR do 2004 r. dla spółek, które po 2004 r. opracowywały sprawozdania według MSR/MSSF oraz obserwacji otrzymanych na podstawie sprawozdań finansowych opracowanych według UoR do 2004 r. spółek, które po 2004 r. sporządzały sprawozdania finansowe również według UoR. Celem ogólnym tych badań jest odpowiedź na pytanie, czy wdrożenie MSR/MSSF ma związek ze zmianą „jakości” wyników bilansowych oraz zmianą intensywności procesów kształtowania wyników. W tym celu testowano serię hipotez statystycznych i przeprowadzono analizę syntetyczną otrzymanych wyników.

W **rozdziale 6** przeprowadzono analizę porównawczą intensywności stosowania wybranych instrumentów kształtowania wyniku bilansowego przy stosowaniu MSR/MSSF na przykładzie odpisów amortyzacyjnych oraz wyceny niepieniężnych aktywów obrotowych netto.